

Ragıp Zarakolu: Yeni bir tragedya sergilenirken Garbis'le vedalaşmak

Posted on 20/10/2019

68 kuşağından arkadaşlar peş peşe vedalaşıp ayrılıyor bizlerden. Sen de mi Garbis diye sormayacağım! Kalbi ve beyni, yeni bir orta doğu tragedyası sahnelenirken duruverdi, daha doğru bir tanımlama ile infilak etti.

Belge yazarlarından, dostlarından üçünü kaybettik peş peşe. Işıtan Gündüz, Zihni Çetiner ve Garbis Altınoğlu... 68 fırtınasının buluşturduğu üç farklı insan, üç farklı yönelim.

İbrahim Kaypakkaya geleneği, hakikati ilk fark etme ayrıcalığına sahip oldu Türkiye solu içinde. Hakikati ilk dillendirme, hem de 1980'in zor günlerinde. Bu nedenle de belki Anadolu'nun yitik evlatlarının gönlünü daha bir çeldi. Daha bir bedel ödetti onlara. Şöyle kafamın içinde, yitirilen isimler geçiyor. Hrant, Hayrabet, Armenakr, Nubar, Manuel...En son Rojava'dan Nubar...

Hey gidi Anadolu'nun yitik çocuklarını toparlayan saygıdeğer Patrik Şinork Kalustyan, hey gidi Güzelyan... Hey gidi Tıbravanklılar!

Şehadet edebiyatını sevmiyorum. Kurban söylemini de...

Sanki martir söylemi daha bir uyuyor onlara, İbrahim de dahil. Hakikat yolunda her türlü acıyı yüklenerek yürüyenler. İdeallerini taşıdılar Anadolu coğrafyasına, adeta yalın ayak yollara düşerek. Bazen bir çakaralmazı bile olmadan. Yeter ki ruhun ayağa kalksın.

Garbis'in yaşadıklarına bakıyorum da, İseviliğin ilk dönemlerindeki martirler geliyor aklıma,

her nedense. Şimdi bu yoruma Garbis'in kaşlarını çattığımı hissediyorum.

Soykırımın 100. yılında Eçmiazin de, kurban olmaktan çıkarılan bir halk martir ilan olundu. Bir anlamda açık olan kabirler kapandı gönüllerde.

“Ermeni Sorunu”, “Türk Sorunu”na dönüştü. 1915 artık, “Ermeni”nin sorunu değil, “Türk” ün sorunu. Hadi ona “Kürt” ü de ekleyelim.

Yaşam yoldaşıyla...

İşkencecisini bile “insanlığa” dönmenin kapısını aralayan, inatçı bir duruş.

Evet, inat bir adamdı Garbis. İlkeli bir adamdı. Katı bir adamdı. Sorgulayıcı bir adamdı.

Ortodoks yorumcusuydu iliklerine kemiklerine kadar özümsemişti Marksizmin. Ve de Leninizmin.

Ama ortodoksluk, dinlerden siyasete bira ortak özelliği değil midir Orta Doğu coğrafyasının?

Kendi kimliği karşısında bile sonuna kadar nesnel kalmayı becermişti. Tam bir enternasyonalistti.

1978 Aralık pogromu sırasında Garbis'in direngen sıkı duruşu olmasa, kıyım kurbanlarının katbekat büyük olacağı söylenir...

Ona Paris'te Belge'den Ermeni soykırımına ilişkin bir takım hediye ettiğimi hatırlıyorum.

Milliyetçiliğin M'sine bile tahammülü olmayan.

Ama falan şöyle de böyle de diyerek kapıdan pencereden girmesine izin vermeyen.

Kendi siyasal hareketine bile eleştirel tavır koymaktan sakınmayan, “Kürt” sorunu nedeniyle.

Hareketi belki “politik” bakımdan başarılı çıktı, “eş” başkanlılarla. Ama Garbis de biraz olsun haklı çıkmadı mı eleştirilerinde?

O sert görünümü altında, sıcak, duyarlı bir yüreği vardı. Son gönderilerinden biri, 1990’ların kirli savaş günlerinde “kaybettirilen” Ayten Öztürk’e uygulanan vahşete ilişkindi.

1992 yılına düştüğüm notları kitaplaştırdığım “Bir Kadına Ağıt”ı ona ithaf etmiştim, Arjantinli yazar Omar Rivabelle’nın “Requiem for a Woman’s Soul” adlı kitabından ödünç alarak. Diliculum odium. Bir yıl sonra da Annus horibilis gelecekti. Bir Ülkeye Ağıt.

Dostlarla...

Güney Afrikalı yazar Alan Paton, ülkesindeki ırk ayrımcı rejimi “Ağla Sevgili Ülkem” kitabında resmetmişti. Ağla sevgili ülkem Türkiye demekten yorulduk.

Garbis ne ser verdi ne de sır. İşkencecisi “itirafçı” oldu sonunda. 12 Eylül cezaevleri aslında bir toplama kampıydı. Garbis’e özel eziyet yapılırdı. İbreti alem olsun diye, tüm tutsaklar toplanır, onların ortasında zulmedilirdi. Ses çıkaramamanın utancı yaşatılırdı tutsaklara.

Sabahattin Ali’nin Sinop kale zindanının denizin rutubetini taşıyan hücrelerinde ekmeğini kocaman lağım fareleriyle paylaşırdı Garbis, ayak başparmağını kemirmesinler diye.

Onlara bile seminer verdiği söylenir. Bildiğini unutmamak için, düşüncesini sağlam tutmak için.

Bir lağım faresine anlatmaya başladığında, onun koşup diğerlerine haber verdiği, diğerlerinin de onu dinlemek üzere geldiği söylenir. Sürrealist bir görüntü... Tipik mahpus şakalarından biri elbet.

O koşullarda bile şaka yapabilmek, direnmenin bir başka yolu belki.

Sabahattin Ali'nin dizelerini tekrarlamış mıydı acaba zindan hücrelerinde avluya çıkarılacağı ilk günü beklerken: "Dışarda deli dalgalar/Gelip duvarları yalar/Seni bu sesler oyalar/Görmesen bile denizi/Yukarıya çevir gözü/Deniz dibidir gökyüzü"...

"Teori ve Politika" ortak kitap dizisinin yazarlarından Garbis, en son Bahar/Yaz 2019 sayısı geçenlerde ulaşmıştı bana. Orada, "Libya'da Akan Kandan Kim Sorumlu?" yazısını okumuştum.

Yine, "Tamil Kaplanları ve KİP", "Çözüm İçin Hazır Olmak!", "Orta Doğu Girdabında Suriye Kördüğümü", "Büyüklerle Masallar: CHP Baş Düşman mı?", "RTE'nin 19 Mayıs Şovu ve CHP", "Anayasal Hayaller ve Demokrasi Savaşı" adlı yazıları, son anına kadar nasıl gelişmelerin takipçisi ve yorumlayıcısı olduğunun örnekleri idi.

2016 Temmuz'unda kaleme aldığı, "15-16 Temmuz Darbe Girişim ve Devrimci Tutum" çözümlemesi de bunlara eklenmeli.

Hasılı baki kalan gök kubbede Garbis hoş olmanın ötesinde güçlü izler bıraktı.

Kaynak: artigercek.com